

Fig. 38. Grötlingbo kyrka. Runinskrift på hanbjälke. Foto G. Arwidsson 30/8 1949.

b) »Run-ritning, medelst rödkrita och ristning i kalkrappningen, invändigt å norra muren af tornkammaren. Ett stort skepp m. m. finnes tecknad äfven här. Se fig. 37.

... -gusar-spiur·ki ... (ritadt med rödkrita)

... olr ... iuān ... uitnu·mai ... (inristadt).»

c) »Nisch (i södra chor-muren) med slingor och kanske Runor (?), mycket otydliga (å östra takstenen).»

d) »Bomärken, kanske också Runor (?) der (uti vestra smygen inne i stordörren).»

e) »Runor (ritade med röd-krita) å sydvästra pelaren.»

†·J·44

O. v. Friesen har år 1923 förgäves sökt de av Säve uppgivna runorna. »Alla en gång förefintliga rappningsristningar äro överkalkade och helt borta. På sydvästra pelaren mycket otydliga.»

Enligt meddelande av dåv. landsantikvarien Greta Arwidsson i brev till Sven B. F. Jansson den 6 okt. 1949 (ATA) har en inskrift på 8 runor funnits inristad på en hanbjälke ovanför valven i Grötlingbo kyrka (fig. 38). Ristningen har icke kunnat återfinnas.

39. Koparve, Grötlingbo sn.

Litteratur: J. Peringskiöld, Monumenta Sveo-Gothorum, Vol. 8 (F h 8), bl. 101.

Avbildning: Teckning från 1700-talet av okänd (i Peringskiöld a. a.).

I den samling av teckningar av gotländska runristade gravhällar, som har inbundits i Vol. 8 av Peringskiölds stora verk *Monumenta Sveo-Gothorum*, finns avbildning av en sten, som icke är känd genom någon annan källa. Teckningen är försedd med följande påskrift: »Thenna Sten finnes uti en åker wid en by uti Grötlingbo sokn benämbd Koparfwe, är uttagen af ett nederfallit gammalt stenhuis.»

Stenen är rektangulär, utan tvivel en liggande gravhäll av kalksten. Inskrift endast utmed övre kortsidan, men den är fragmentarisk och har sannolikt ursprungligen fortsatt utefter högra långsidan, och kanske längre.

Inskrift (enligt teckningen i Peringskiölds *Monumenta*):

× **butaiþr : hân : lit : kara : hin : st ... ufr : ...**

»Botaid hon lät göra denna sten över ...»

Stenen, som uppenbarligen är en gravhäll, har från början hört hemma på en kyrkogård, sannolikt i Grötlingbo socken. Om den har blivit »uttagen af ett nederfallit gammalt stenhuus», har den tidigt blivit bortförd för att tjäna något praktiskt ändamål. Numera torde den vara förkommen.

Om kvinnonamnet *Botaid* se G 12.

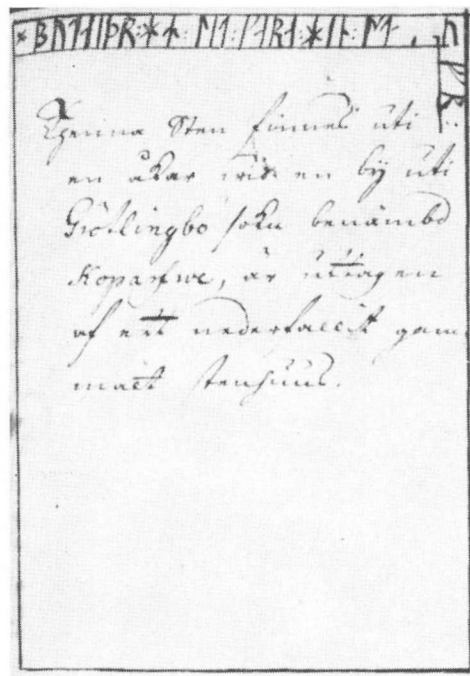

Fig. 39. G 39. Koparve, Grötlingbo sn. Efter teckning i Peringskiölds *Monumenta*.

40. Roes, Grötlingbo sn. Nu i Statens Historiska Museum.

Pl. 14.

Litteratur: Brev till Riksantikvarien från statsgeologerna Karl A. Grönwall ¹/₉ 1897 och Gerhard Holm ⁸/₉ 1899; SHM Inventarium nr 10970; VHAAd:s Månadsblad 27–28, 1898–99 (1904), s. 156; S. Bugge i Svenska Fornminnesföreningens tidskrift 11: 1 (1900), s. 114 f.; L. Fr. Löffler ib. 11: 2 (1902), s. 197 f.; A. Noreen, *Altisländische Grammatik*, 3 Aufl. (1903), s. 341, 4 Aufl. (1923), s. 385; S. Bugge i *Norges Indskrifter med de ældre Runer* 2, s. 541 f. (1904), *Der Runenstein von Rök* (1910), s. 146, 183, 200; M. Olsen i *Norges Indskrifter med de ældre Runer* 3, s. 164 f. (1919, = Eggjum-stenens Indskrift, s. 92 f.; se vidare registret till »Norges Indskrifter»); A. Jóhannesson, *Grammatik der urnordischen Runeninschriften* (1923), s. 103; C. Larsson, *Ordföljdsstudier* 1 (1931), s. 32; H. Arntz, *Handbuch der Runenkunde*, 2 Aufl. (1944), s. 48, 80, 278; K. Reichardt, *Runenkunde* (1936), s. 66; A. Nordén i ANF 53 (1937), s. 150 f.; W. Krause, *Beiträge zur Runenforschung* 1 (1932), s. 65 f., *Runeninschriften im älteren Futhark* (1937), s. 521 f.; S. Lindqvist, *Gotlands Bildsteine* 2 (1942), s. 51 (fig. 361); S. B. F. Jansson i *Boken om Gotland* 1 (1945), s. 144, 146; O. Lundberg i *Fornvännen* 1949, s. 23 f. (med avbildn.); C. Marstrander, *De nordiske runeinnskrifter i eldre alfabet* 1 (1952), s. 168 f.

Äldre avbildningar: K. Grönwall, teckning 1897 och O. Almgren, teckning 1899 (båda i SHM Inventarium nr 10970); VHAAd:s Månadsblad 27–28, 1898–99 (1904), s. 155 fig. 144 och i Svenska Fornminnesföreningens tidskrift 11 (1900–02), s. 114 och 204; foto osign. (ATA); H. Andersson foto 1932 (ATA); A. Nordén a.a. (1937), fig. 4 och 5; W. Krause a. a. 1937 s. 522 Abb. 68; S. Lindqvist a. a. (1942), fig. 361; O. Lundberg a.a. (1949); C. Marstrander a. a. (1952), fig. 152, 153.

I SHM:s inventarium (nr 10970) ingår följande beskrivning:

»*Sandstensplatta* af oregelbunden form, försedd med ett par groft inristade figurer (konturteckningar) samt en runinskrift. Endast kanten a till vänster visar spår af bearbetning. Längd ca 75, höjd ca 55, tjocklek ca 8 cm. — Ungefär midt på plattan är en *hästfigur*, 22 cm lång från främsta knäet till svansändan, 13 cm hög från öronen till framfötterna; vänd åt venster (från åskådaren räknadt). — Ofvan hästens bakre del en *otydlig figur*, möjligen afsedd att föreställa en människa, men i så fall ofullbordad. — Bakom dessa två figurer står runinskriften i en lodrät linie, börjande uppfifrån: — — —. Inskriftens längd 8, största höjd 5 cm. — Föröfrigt några svagare, oregelbundna streck här och där; några gå parallellt rakt nedåt från hästens buk. — De öfriga linierna i allmänhet djupa och skarpa, tydligen inskurna med knif.

Funnen vid nyodling långt från någon nutida gård, under rötterna af en hasselbuske.»